

(א) חולין דף מ"ג ט"ו נ"ג
 (ב) מוס' חולין ת. ד"ה מותר,
 (ג) זכאים ה' ק"ב. קטו: מנחות
 ד. תמורה י"ח. (מיר: ס' ע"ש),
 (ד) תמורה כ"ז כ: שבוטמ' א"ג,
 (ה) [דף פד.] (ו) [זכאים פה:]
 (ז) [דף מ"ג.] (ח) [זכאים ב:]
 (ט) [דף כ: במשנה.] (י) [וע"י]
 מוס' חולין י"ג: ד"ה מקריבתי.

תורה אור השלם

1. ואתה ובניך אתה
 תשמרו את דברתכם לכל
 דבר המצוה ולמבית
 לקרבת וצדקתם ועבדת
 מתנה אתן את דברתכם
 והנה הקרב יקום:

גליון הש"ס

ברש"י ד"ה מירי אבר
 מן החי לב"ב ע' טו"ו
 אכן מוגיה י"ג ע"ב ד"ה
 אין פסול:

מוסף חסידות

א. דאי מדרבנן א"י תיקן
 להוציא מירי טומאה
 דאורייתא. מוס' חולין י"ג:
 ב. כיון דבעין תרתי עקריה
 גייתור. מוס' שא"ג. ג. ומיהו
 לאחרי ניתק לא גייתור כולי
 האי ממו לפני גייתור דליכא
 למיחש כולי האי ולא מוחלק
 לפני כפרה כל כד הויאל
 וכבר ניתק. ש"ס. ד. לית.
 ש"ס. וע"י מהרש"א. ה. מה
 שבסופו להיות לאחר עקירה.
 מוס' מנחות ד: ה. היה בלא
 עקירה דמיני עולה. ש"ס. ולא
 בהוייתו דמעיקרא ולא יקרב
 עולה. מוס' שא"ג. ו. דלא
 גמריי באשם ורעה אלא
 גמירי. ש"ס.

רבינו הגנאל

בחג"ט שחטו שלא לאוכלי
 ושלא למנוי ערלים
 ולטמאים כו'. ואמרין
 פייטא מדרבנן בפיסקין
 דרמידי שחטו שלא לאוכלי
 ושלא למנוי ערלים
 ולטמאים פסול. מדרבנן התם
 פסול הכא השחטו בשבת כי
 האי גונא כיון דהובח פסול
 דואי הוא חייב, אבל לאוכלי
 ושלא לאוכלי וכו', כיון
 דהתם כשר הכא ודאי פסול.
 ואסיקנא לעולם לא היה צריך
 למיניענהו הני כוליהי להכא
 דמילא שמעינן לה אלא
 משום דבעי אשפיי' פלוגתא
 דרבי אליעזר ורבי יהושע
 ב שאר זכאים שחטו לשם
 פסח אם אינן ראוין חייב ואם
 הן ראוין ר' אליעזר מתיב
 ורי' יהושע פטור. בעי מר
 וזיקה לרבי האומר מקלקל
 בחבורה פטור. פי' העושה
 חבורה בשבת מקלקל הוא
 ותנן כל המקלקלין פטורין,
 השחטו שלא לשמו ושלא
 לאוכלי פסול. מאי תימן
 שהובח כיון, אלא מתי תימן
 דקתי חייב. אמר ליה תימן
 שאם עלו למזבח לא ירדו,
 דתנן בשחיטת קדשים פ"ט
 המזבח מקדש את הראוי לו,
 ר' יהושע אומר כל הראוי
 לאישים אם עלה לא ירד
 שנאמר היא העולה [ועל
 מוקדה]. ר"ג אומר כל הראוי
 למזבח אם עלה לא ירד
 שנאמר העולה [ועל המזבח].
 אין בין דברי ר' יהושע לדברי
 ר"ג אלא הדם והנסכים. ר'
 שמעון אומר הובח כשר
 והנסכים פטורין. הנסכים
 כשרים והובח פסול. אפי' לא
 היה פסול הובח לא ירד
 והנסכים ירדו. ותנא כל
 הובחים שעלו לגבי המזבח
 ונמצאו פטורין חיי אלו לא
 ירדו. שחטו בשבת ונמצא

עבודת מסנה

מתנת כהונה שנתתי לכם הרי הן כעבודה: פשיטא
ביון דהסס. בתמיד נשחט (לעיל ס"א). תנן דפסח שלא לאוכלי
 פסול: **הכא**. דבשבת שלא ממילא שמעינן דחייב: **משום**. דבעי
 למיתנא סיפא לאוכלי ושלא לאוכלי פטור תנא רישא שלא לאוכלי
 חייב: **לדברי האומר**. במס' שבת
 (דף ק"ו): **מקלקל בחבורה**. העושה
 חבורה בשבת לקלקלה שאינו מתקן
 פטור ואין חובל חייב משום שבת
 אלא שחט שמתקן או חובל בזהמה
 וצריך לדם להאכלו לכלזו: שלא
לאוכלי חייב. דקתני מתני' חייב: מה
סיקן הלא פסלי'. סיקן. דכל הקרבנות
 שנפסלו בעושה תנן במס' זכאים (דף
 פד.) אם עלו למזבח אימוריהן להקטיר
 לא ירדו: **בעלי מומין**. תנן התם אם עלו
שבעין. טלילי"א. כגון הנוטה כדוק
 שמים (ישעיה' מ). וגבי קרבן מוס הוא
 כדכתיב (ויקרא כ"ב) או דק או תזבול
 צעיו: **ואליכא דר"ע**. במס' זכאים (דף
 תנן ר"ע מכשיר חוץ לעושה: מה סיקן.
 עלו ואמרו בגמרא^א לא ארע"ק אלא
 בדוקין שבעין הואיל וכשירין לכתחלה
 צעופות: **טריפה**. אמר התם אם
 עלתה תרד: **מירי נבילה**. מלמנא:
השחט טמא גר'. ונשחיטת חולין
 צברק שניו^ב מפרש אמאי נקט טמא:
ג' טמאות. משום שבת ומשום ע"ו
 ומשום שחטו חוץ לעושה: מה סיקן.
הכא אפי' לטהרו מירי נבילה ליכא
 דתקרוצת ע"ו מטמאה אפי' בזהל:
מירי אבר מן החי.^ג צני נח שאם
 אכלו אינו נהרג: **אשם שניתק לרעה**.
 שמתו צעלו או נתכפרו בלאחר.
 ונתטאת ואשם אינן צדיק נדבה
 ומשמתכפרו בלאחר אין תקנה ליה
 וגבי טמא הילכתא גמירי לה (תמורה
 כ"א): דמתה וצאשם גמירי הילכתא
 (שם י"ח). כל שצחטאת מתה צאשם
 רועה ואם ניתקו מעליו והשליכו לאשר
 לרעות שיתמאצ ויפול צו מוס שיוכל

אלו דברים פרק ששי פסחים

עג.

לדברי האומר מקלקל בחבורה בו. וא"ת והלא ר' יהודה
 הוא דפטור מקלקל בחבורה ומתני' דמחייב צאשין
 ראוין דהיינו מתעסק שחוט זבח זה וסבור שהוא אחר לא חתי
 כר"י לדלידה מתעסק פטור כדמוכח צ"כ ספק אכל (כריתות ע"ג):
 דקאמר הנח למינוקות מתוך שמקלקל
 בחבורה חייב מתעסק נמי חייב אלמא
 משמע מאן דפטור מקלקל בחבורה
 פטור נמי מתעסק וא"כ מתני' לא
 מתוקמא כמאן דפטור מקלקל בחבורה
 וי"ל לדברי האומר מקלקל בחבורה
 פטור היינו רבי יוחנן אליכא דרבי
 שמעון דפטור היכא דמקלקל לגמרי
 דליכא תיקון כלל ולאפוקי מדר' אבהו
 דצ"כ האורג (שבת ק"ו). מני ר' אבהו
 קמיה דר' יוחנן כל המקלקלין פטורין
 חוץ מחובל ומצעיר א"ל פוק מני לצרא
 חובל ומצעיר אינה משנה ואת"ל
 משנה בחובל וצריך לכלזו ומצעיר
 וצריך לאפרו וי"ל חייבו אליכא דר"ש
 מדמפליג בין חובל ומצעיר ללאחר
 מקלקלין אכל מקלקל גמור לא אפי'
 לר"ש מיהו אכתי קשה לר"י כיון דס"ד
 דליכא תיקון כלל צמתני' א"כ תקשי
 לכי"ע היכי חייב לר"ש מקלקל בחבורה
 הא מלאכה שאינה צריכה לגופה היא
 ופטור אפילו בחבורה כדמוכח צ"כ
 כל כתבי (שבת קכ"א): דפטור ר"ש התם
 הורג נחשים ועקרים משום מלאכה
 שאינה צריכה לגופה וצריש הנתנן
 (סנהדרין פד'): נמי מסיק מאן שמעת
 ליה דאמר מקלקל בחבורה חייב ר"ש
 האמר מלאכה שאינה צריכה לגופה
 פטור עליה: **תיקון להוציא מירי**
אבר מן החי. משמע דתקרוצת ע"ו
 מטמאה מדאורייתא מללא קאמר
 תיקון להוציא מירי נבילה^א ולא מתיקני
 אהן קטומאה אם נכנס למקדש ובע"ז
 פ' ר' ישמעאל (דף נ"ג). משמע שהיא
 מדרבנן דבעי רבי יוחנן תקרוצת
 ע"ז של אוכלין מזה כו' או דילמא
 איקורא דאורייתא לא בטלה טומאה
 דרבנן בטלה וי"ל דלצטרין הכא לשנויי תיקון להוציא מאמה"ח כי
 היכי ללא ניפשוט מהך צרייתא דטומאת תקרוצת לאו דאורייתא
 וכן צ"כ העור והרוטב (חולין קכ"ג). דאמר אביי ארמו תקרוצת
 ע"ז של אוכלין טומאה עוממאה לאו דאורייתא דאי דאורייתא מנינו
 לאוכלין שמתמא טומאה חמורה ומשני כששימש מעשה עץ שימש
 התם נמי דיחוייה בעלמא הוא': **שח"ז** ונמצא טריפה בסתר
 פטור. מינה לר"י אמאי פטור והלא לא עשה מזוה ומתניתין
 אוקימנא כר"ש דמחייב אפי' לר' יהושע היכא דלא עשה מזוה וליכא
 למייר דהכא פטור משום דחשבי ליה כאלו דע"כ לאו מטעם
 אנוס פטור ליה אלא משום דטעה דדבר מזוה כדמוכח בגמ' דפריך
 אי ר' אליעזר טמאת נמי מחייב דאף לית ליה טעה דדבר מזוה
 פטור ומי' ר"י דכל זו מדברי ר"מ: **אשם שניתק לרעה** וישחטו
 בתם בשד. כל עיקר רעיה מדרבנן דמדאורייתא לא צריך רעיה
 כלל ולהכי קאמר אלמא לא צעי עקירה א"ה כי לא ניתק נמי אי
 אמרת ששלמא צעי עקירה א"ש דבעינן ניתק דע"י ניתק זיכור
 לעוקרו^ב אבל לא ניתק לא דגורי' עוקרו חטו לא עוקרו אבל השמא
 ללא צעי עקירה קודם ניתוק נמי ליכא דליכא למיחש למידי
 ומשני קודם ניתוק גורי' אחר כפרה חטו לפני כפרה ואחר ניתוק
 נמי דיעדן צע"כ אבל לכתחלה מיהא גורי' חטו לפני כפרה^א ומנא
 מימרא דתנן שאם כו' צמיו אין אבל הוא גופיה לא דהא כ"ע
 מודו דלאחר עקירה וניתוק היה יכול לשחטו לכתחלה דליכא למיגזר
 חטו קודם עקירה הואיל ואיכא היכירא דניתוק אי לאו משום
 דגורינן לאחר כפרה וניתוק חטו קודם כפרה ומה שפ"י ר"י^ג דאי
 אמרת דבעי עקירה אחי שפיר דגורו בשלא ניתק דילמא אחי לשחטו

עין משפט

בט א מ"י פ"ב מהל'
 בשוגג הלכה י'
 ג ב מ"י פ"ד מהל' שגגות
 הלכה ז':
 נא ג מ"י פ"ד מהל' פסולי
 מוקדשין הלכה ד':

לענין רש"י

טלילי"א [טליל"א]. קרום
 בעין הפוגע בראיה.

מוסף רש"י

חייב עליה ג' חטאות.
 בשוגג, משום שבת ומשום
 שחט קדשים בחוץ ומשום
 עבודת זכבים, ששלמין
 כהנא, ומשום מקלקל לא
 מיפטור בשבת, שהרי מתקנה
 הוא אכל בני נח שאכר מן החי
 אכור לם (חולין ט.). אשם
 שניתק לרעה. שמתו צעלו
 או שמתכפרו בלאחר ויתק
 מין אשם לרעה, שאמרו לו
 אשם רועה ולבשחתאז זיכר
 ויפלו דמיו לנדבה ואם כבר
 ניתק לרעה שמקרוי לרועה
 חט. ושלם וקדם
 ושלם חתם עד שלא נסתאצ
 (תמורה י"ח). שהקדים ושחטו
 לשם עולה (מיר כ"ה). כשר
 לרעה. הואיל ופסול לקין
 המצטע שהוא עולה (בבב"ס ה.)
 לעמים (תמורה י"ח). ואין שם
 אשם עליו. לנדבה דשפירת
 עולה (מנחות ד.). אשם
 שמתו צעלו או שמתכפרו
 בעליו. בלאחר. דליתו כחטאת
 כי האי גונא מתה, צאשם
 רועה. דהכא נתיקין בהלכתא
 כל שצחטאת מתה צאשם
 רועה וכל הרועה מתיקן
 נפלים לנדבה עין מדרשו על
 יהודע הכהן במס' תמורה
 (שבבב"ס י"ב). ר' אליעזר
 אומר ימות. ר"א אית ליה
 אשם כחטאת לכל דבר אף
 שאם שחטו שלא לעזמ פסול
 פ"ק דזבחים (ג) וכן לענין
 אשם נכנס דמו לעזמ פסול
 (שבבב"ס י"ב). ויביא בדמיו
 עולה. צע' האשם יציא
 דמיו עולה, והתם (תמורה
 כ') מפרש והלא אף נדבה
 עולה היא, מה בין דברי ר'
 יהושע לדברי חכמים, אלא
 ביומן שהיא בזהל יחיד
 סומן עליה וטומאה ומפיה
 קרינן משלו ומגן שהיא בזהל
 נדבה לצור אינו סומן עליה
 ומפיה קרינן משל צבור
 (שבבב"ס י"ב).

רבינו הגנאל

הקרישין. שחטו בשבת
 ונמצא טריפה בשתי כגון
 ההיאה שניקבה וכיוצא בה
 פטור. הא טריפה שבבב"ר כגון
 שבב"ר קרום של מוח או
 שחלחלה דרגלה מן הארובה
 ושלמה וכיוצא בהן, מה תקן
 דקתי חייב. א"ל להוציא
 מירי נבלה, ופשוטה היא כי
 הנבלה מטמאה במשא ובמגע
 והטרפה שחוטתה אינה
 מטמאה כלל. והאתקאפ
 דרבינא דאמר השוחט חטאת
 בחוץ בשבת לע"ז בשוגג
 חייב שלש חטאות, משום
 שחט קדשים בחוץ ומשום
 שחטו בשבת ומשום מקריב
 לע"ז דשחיטתו זו לא מטהרה,
 דגריסין בפ"ק דשחיטת חולין
 בענין שחיטת כזרי נבלה
 ומטמאה במשא, והתרגמה
 רבא הכי קתי, שחיטת כזרי
 מטמאה במשא, ואינה
 מטמאה באהל, ויש אחרת
 שמתמאה אפי' באהל ואיזו,
 זו תקרוצת של ע"ז וכו' יהודה
 בן בחירא דתיב מנין לתקרוצת
 ע"ז שמתמאה באהל שנאמר

ויצמדו לבעל עזור ויאלכו זבחי ממים, מה מת מטמא באהל אף תקרוצת ע"ז מטמאה באהל. איכא דאמרי אבר רבא זו מטמאה במשא כו' מכל מקום לתרתי לישני דרבא תקרוצת ע"ז לא גריעה מנבלה לטמא במשא, מה תיקן דקתי חייב שלש

לפדותו ולהוציא לחולין וכל הרועים דמיהם נופלים לנדבה ומה היא
 נדבה שמה דפירושיה היו צמקאס וזכאז עליהן נדבה ושם היו נותנין
 כל מותר לזמי טמאות ואשם ומציאין משם קין הנדבה עולות צבר
 לשם ועורות לכהנים שזרו מדרשו של יהודע הכהן במס' תמורה
 (דף כג): וזה לא המתין עד שיומם ומשניתקו לרעהייה שחטו סתם
 כשר לעולת קין המזבח הואיל וסוף סוף דמיו לכך היו עומדים:
לא צעי עקירה. מאחר שהוא עומד לכך א"צ לעקור שם אשם ממנו:
א"ה כי לא ניתק נמי. משעה שנתכפר בלאחר סתמיה לקין המזבח
קאי: **גזירה לאחר כפרה חטו קודם שנתכפר**. דסתמיה לאשם אכל
 משניתק לא מיתחף. **ומנא סימרא**. ליה מילתא דאמר לך דגורי' של
 הכי: **לנדבה**. לשופרות: **ר' אליעזר אומר ימות**. כל נדדי של
 רבי אליעזר היה עושה אשם כחטאת לכל דבר שנאמר (ויקרא ו)
 כחטאת כאשם וכן גבי שלא לשמוי' וכן גבי חטאת שנכנס דמה
 לפניס במס' זכאים (דף י"ד): **רבי יהושע אומר ימנר**. לאחר
 שנתמאצ: **ויציא דמיו עולה**. נדבה לעזמו. ובמס' תמורה (שם) מסיק
 להא מילתא והלא אף הנדבה עולה היא מה בין דברי רבי יהושע
 לדברי חכמים אלא שצומן שהיא בזהל לחובתו הוא סומן עליה
 ושוחטה ונסכיה קרינן משלו וכשהיא בזהל לנדבה צבור אינו
 סומן עליה כו': **צמיו אין**. אבל איהו גופיה לא אבר דיקרב
 עולה ואף על פי שמקריבו לעזמו אלמא גזירה לאחר כפרה
 שנתכפר בלאחר חטו לפני כפרה דאי שרית ליה השתא טעי ואי
 מיצטרין ליה עולה נמי קודם כפרה מקריב ליה להאי והדר מיימי
 אחר לאשם ואי אפשר לשנות זבח לזבח אחר כ"ז שעומד לשמו:
 ותני

אמר לו כגון שנמצא בעל מום בדוקין שבעין ואליכא דר"ע דתנן בשחיטת קדשים פ"ט ר"ע
 מכשיר בבעלי מומין. וגריסין בגמ' אמר ר' חייא לא הכשיר ר' עקיבא אלא בדוקין שבעין והואיל וכשרין בעופות והוא שקדם